

Atari 1040ST
tarjoaa
käyttäjälleen
mm. megatavun
muistia ja
kiitettävästi
liitäntöjä. Mutta
miten ohjelmien
kehittäjät ovat
kyenneet
hyödyntämään
Atarin
ominaisuuksia?

ATARI 1040ST PUNTARISSA

Sivut 6-7

TEKSTI: HANNU STRANG JA SAKU AURA
KUVAT: SAKARI PARKKINEN

"MEGA-ATARI" YKSITÄÄ EROA PERHEISIIN KOTIMIKROIHIN

Atari 1040ST on 520ST-mallin parannettu paino. Peruskokoonpanoltaan monipuolista laitetta on entisestään parannettu ja ero "perinteisiin" kotimikroihin on kasvanut lisää. Hinta on tosin samalla kasvanut melkoisesti.

Atarin pahin kilpailija lienee vastaavaan kokoonpanoon muuttaman tonnin kallimpi Commodore Amiga. Unohtaa ei voi myöskään 512K Macintoshia, sillä hintalokkaan nähden ero ei loppujen lopuksi ole aivan mahdoton.

Tämän hintaan koneen valinnassa ratkaisevat hinnat ohella jo melkoisen paljon käyttökäytävyyttä ja koneen eri ominaisuuksien painotus sekä saatavien ohjelmien määrä ja laatu.

Edellä mainittujen kriteerien lisäksi on mietittävä, että samassa hintaluokassa painavat kaikkivälisellä varustetut IBM PC-yhteensopivat koneet. Niistä ei löydy kuvavaruksista hiirtä eikä graafista käyttöliittämää, mutta sen sijaan niissä on tarjolla erittäin laaja ja monipuolinen ohjelma- ja lisälaittevalikoima.

Muistia riittää

Atari 1040ST:n prosessorina on Motorola:n 68 000 8 MHz kello-

taajuudella ja käyttöjärjestelmänä TOS GEM-käyttöjärjestelmä, kuten 520ST:ssä. Keskusmuistin määrän on periti kaksinkertaistettu verrattuna 520ST:hen, eli sitä on täysi mega.

Käytännössä keskusmuistin määrä on kuitenkin lähes kolminkertaistunut, sillä RAM-muistin laaduttava 520ST-muistin, vie noin 200 kilotavua sekä 520:ssä että 1040:ssä. Suuria ohjelmia käytettäessä muistin läjitys on siis melkoinen.

Sykyyn kuluessa tullee mahdollisuus saada lisämuistin käyttöjärjestelmä ROM-muistina, jolloin koneen käynnistysvaihe nopeutuu huomattavasti ja RAM-muistia jää entistä enemmän käyttäjälle, esimerkiksi RAM-leveysmalla käytettäväksi.

Suurimmat muutokset 520ST:hen nähden ovat silmien havaittavissa. Aiempaan suurempien kuorien sisälle on saatu mahtumaan virtalähde ja 720 kilotavun levysema. Näin on päästy 520ST:n ympärillä luojista jostosta ja muuntajista

OHJELMA- TARJONNASSA TOIMIVAMPIEN VARAA

Atarin ST-sarja on ominaisuuksiltaan melkoisesti perinteisten kotimikrojen yläpuolella. Ohjelmistokantaan odotetaan vuosiksi hieman enemmän, kuin mitä se tuntuu käyttäjälleen tarjovan.

Atari ST-sarjan ohjelmistovalikoima ei ole koneen uutuuksia vuosiksi kovinkaan laaja. Useimpiin käyttötarpeisiin tuki löytyy omat ohjelmansa, mutta valitsemalla ei ole eriyttämättä. Public Domain-ohjelma, eli ilmaiseksi tarjokseen kopiointitarkoituksella jaettavia ohjelmia Atarin ei ole ainakaan Suomessa liikkeellä mainittavissa määrin. Toisaalta huomattavasti vähemmän aikaa markkinoilla otelle Comodore Amigalle on jo melkoisen laaja valikoima PD-ohjelmia. Amigan suomalaisen maahantuojan

myymäntärien tällaisten ohjelmien merkityksen käyttäjälle ja levittäjälle näin kohtuullisen hinnan alusta asti.

Tutustumme muutamain ATarin maahantuojan Teknoscomputer Oy:n esittämään ST-sarjan hyötyohjelmien saadaksenne käyttäjien koneen ohjelmistotarjonnan Suomessa. Alkukäesällä päivävissä hinnastossa maahantuojalla on tarjota 20 ohjelmaa.

Ohjelmien hinnasto on yksityiskäyttäjää ajatellen huomattavasti järkevöitynyt siitä, mihin on totuttu CP/M- ja MSDOS-koneiden hyötyohjelmien kohdalla. Siitä kohtuullisen käyttökelpoisena ohjelmiksi keräimien saattaa hyönteisistä nousta hinnatkin puoleen koneen omistajalle. Teknoscomputerin esittämien ohjelmien hinnat vaihtelevat runsaasta 300 markasta vajasta 2000 markkaan.

Useimmat tutustumisen kohteina olleista ohjelmista antavat perinteisen kotimikroissa vaihtelun. Käyttöohjeet ovat suu-

mat niitä hyödynnä. Käyttö helpottui monessa kohtaan olenaisesti ja ohjelmat saivat yhtenäisemmän ulkoasuun.

Applen Macintoshin perustuu hyvin olennaisesti helpokäyttöisyyteen hiiren ja ikkunoinnin, sekä yhtenäisen hyvin pitkälle niteon käyttöliittämän käytön eri ohjelmissa. Macintoshin hitaalloku on toki hieman toinen ja sitä on kehitetty paljon kokenemista, mutta silti Atarin ohjelmit tuntuu monessa kohtaan puuttuvan paljolti.

Kulmakäite käyttäjälle

ST-sarjan käyttöjärjestelmä on TOS ja ikkunoita ja hiirellä pyöriteltävä Macintosh-tyylinen käyttöliittämä kantaa nimeä GEM. GEM on CP/M:nä tunnetun Digital Researchin tuote, jota ensiksi nähtiin IBM PC:lle sovitettuna. TOSilla on vaihtokäyttösuoralle CP/M:n 68000-prosessorille sovitettua versioita, kuitenkin melkoisen koheksena.

Macintoshin ja Amigan käyttöliittämätön verrattuna GEM on alkuelinempi. Toiminnat ovat melkoisen paljon yksinkertaisempia ja avoimien ikkunoiden määrään on rajoitettu neljän. Apvalvainta puuttuvat laskin ja muistikirja.

Tiedostoja kuvaavat ikonit ovat oleellisesti määrättyinä, vaan kansioita, ohjelmia ja dataitiedostoja kuvaavat tietyt symbolit. Ikonit ei voi myöskään järjestellä hakemistokansioissa hahmollaan tavalla, vaan GEM tulkitsee

kaikenlaisien tiedostojen ikoneiden siirtelyn kopiointiin. Tiedostojen kopiointi käy melkoisen hitaasti etenkin yksilevy-asmuutella konekokooppailla, koska kopiointiohjelma lukee tiedoston muistin erittäin pienessä pitkässä, nimiten on timestäsi sukua CP/M:n PIPille, joka lukee tiedoston 16 kilotavua kerrallaan rippumatta vapaan muistin määrästä.

Levyn kopiointi on nopeampaa, koska silloin käytetään koko vapaan muistikapiteettia.

1040ST:ssä on sisälätkäen 720 kilotavun levysema, mutta systeemilevy toimittanut silti samalla 360 kilotavun levyllä kuin 520ST:henkin. Kävä piirre on tässä se, että vakio-ohjelmistolla ei onnistu pelkän käyttöjärjestelmän kopiointi toiselle levyille, vaan se on tehtävä kopiointimalla koko levy. Tämä taas onnistuu vain toisella saman formatin levyllä, eli 720K systeemiä on mahdollista saada aikaan.

GEMin käyttökäiti ei perustu kokonaan hiireen vaan esimerkiksi tiedoston tulostuksesta on käytettävä näppäinliikettä seuraavan sivullisen esittämiseksi. Kaiken huippu on tulostuksen pysäyttämisen vanhalla kunnon CP/M-konsolilla eli Ctrl-C:llä. Käyttäjälle huomattavasti helpompaa olisi hiiren käyttö, edes näppäinvaihtojen rinnalla, kun tulostus on kuitenkin valittava ja käynnistettävä hiiren avulla.

Vakio käyttöjärjestelmällä koneen käyttö perustuu täysin GEM:in, minkälaisista kommentoista

kin käyttömahdollisuutta ei tähän yhdistelmään kuulu. Katkin puolin käyttöliittämässä järeä mekkoisen kulkimaks loppuväikutelmä, toimintoja ei ole paljonkaan hiotta. Tavallisikin toimintoneittä sät etsiä ja ihmetellä pitkään.

Ohjelmaa koneen mukana

Koneen mukana seuraavat käyttöjärjestelmän lisäksi Basic- ja Logo-ohjelmintekijät, IST WORD tekstinkäsitteilyohjelma sekä piirteilyohjelma Neochrome.

IST WORD on ikkunointia hyväksikäyttävä, hiirellä toimiva helpokäyttöinen tekstinäsitteilyohjelma, joka mahdollistaa jopa neljän tiedoston samanaikaisen editoinnin.

IST WORDissa on kaksi eri opastustasoa, yksinkertaiset opastukset sekä ohjelmalevyllä tulle 70 kileinen manualitiedosto. Ohjelma näyttää kaiken näytöllä sellaisenaan, kuin se tulee kirjoittimelle. Ohjelma tukee muutamaa kirjainlylyä ja kokea, mutta omien kirjainsten suunnittelu ei ole mahdollista. IST WORD ei sisällä joko postitusta, mutta tätään puuttuen korvaa erikseen tilattavissa oleva IST MAIL.

Muita tekstuureita

Erikoisen myymästä tekstinäsitteilyohjelmissa tutustumme Regent Wordin. Ohjelma mahdollistaa vain yhden tiedoston sa-

